

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
HENRIKA SAUGMANDSGAARDA ØEJA,
predstavljeni 4. aprila 2019¹

Zadeva C-686/17

**Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main eV
proti
Prime Champ Deutschland Pilzkulturen GmbH**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija))

„Predhodno odločanje – Skupna ureditev trgov – Sadje in zelenjava – Gojene gobe – Tržni standardi – Navedba države porekla – Pojem ‚država porekla‘ – Država pobiranja – Uredba (ES) št. 1234/2007 – Člen 113a(1) – Uredba (EU) št. 1308/2013 – Člen 76(1) – Opredelitve v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga – Uredba (ES) št. 2913/92 – Člen 23(1) in (2) – Uredba (ES) št. 952/2013 – Člen 60(1) – Delegirana uredba (EU) 2015/2446 – Člen 31(b) – Proizvodne faze, opravljene v drugi državi članici – Označevanje živil – Prepoved zavajajočega označevanja – Direktiva 2000/13/ES – Člen 2(1)(a)(i) – Uredba (EU) št. 1169/2011 – Člen 7(1)(a) – Člen 1(4) – Člen 2(3) – Pojasnila“

I. Uvod

1. Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) je s tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe postavilo štiri vprašanja glede razlage več določb prava Unije v zvezi z državo porekla sadja in zelenjave, ki se sveži prodajajo potrošnikom.
2. Ta predlog se uvršča v okvir revizije med Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main eV (urad za boj proti nelojalni konkurenci, v nadaljevanju: Zentrale) in družbo Prime Champ Deutschland Pilzkulturen GmbH (v nadaljevanju: Prime Champ) v zvezi s tožbo, s katero se od te družbe zahteva, naj gojene gobe, pobrane v Nemčiji, neha prodajati z navedbo „Poreklo: Nemčija“.
3. Zentrale meni, da je to, da družba Prime Champ to navedbo uporablja brez dodanih pojasnil, zavajajoče v smislu člena 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13/ES² in člena 7(1)(a) Uredbe (EU) št. 1169/2011³, ki prepovedujeta zavajanje potrošnikov z informacijami o živilih, če bistvene faze proizvodnje in gojenja gojenih gob ne potekajo v Nemčiji.

¹ Jezik izvirnika: francoščina.

² Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 5, str. 75).

³ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (UL 2011, L 304, str. 18).

4. V tem okviru želi predložitveno sodišče z vprašanji za predhodno odločanje v bistvu izvedeti, ali na podlagi zgoraj navedene prepovedi zavajanja potrošnikov podjetju lahko očita, da je navedlo državo porekla živila brez pojasnil, ob upoštevanju dejstva, da se bistvene faze proizvodnje tega živila opravijo v drugih državah članicah, in čeprav podjetje ni dolžno navesti takih informacij na podlagi posebnih določb prava Unije s področja označevanja. Po mojem mnenju ne.

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

1. Kmetijski predpisi

a) Uredba št. 1234/2007

5. Člen 113a(1) Uredbe (ES) št. 1234/2007⁴ določa:

„Proizvodi iz sektorja sadja in zelenjave, ki se sveži prodajajo potrošnikom, se lahko tržijo samo, če so zdravi, neoporečni in tržne kakovosti ter če je navedena država porekla.“

b) Uredba št. 1308/2013

6. Uredba št. 1234/2007 je bila nadomeščena z Uredbo (EU) št. 1308/2013⁵. Določbe zadnjenavedene uredbe, ki so upoštevne v obravnavani zadevi, se uporabljajo od 1. januarja 2014.⁶ Člen 76(1) te uredbe v bistvu prevzema vsebino člena 113a(1) Uredbe št. 1234/2007.

2. Carinski predpisi

a) Uredba št. 2913/92

7. Člen 23 Uredbe (EGS) št. 2913/92⁷ (v nadaljevanju: carinski zakonik Skupnosti) določa:

„1. Blago po poreklu iz določene države je blago, v celoti pridobljeno ali izdelano v tej državi.

2. Za blago, v celoti pridobljeno v določeni državi, se štejejo:

[...]

(b) tam pridelani rastlinski izdelki;

[...]“.

4 Uredba Sveta z dne 22. oktobra 2007 o vzpostavitvi skupne ureditve kmetijskih trgov in o posebnih določbah za nekatere kmetijske proizvode („Uredba o enotni SUT“) (UL 2007, L 299, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta št. 361/2008 z dne 14. aprila 2008 (UL 2008, L 121, str. 1) (v nadaljevanju: Uredba št. 1234/2007).

5 Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL 2013, L 347, str. 671).

6 Glej člen 232(1) Uredbe št. 1308/2013.

7 Uredba Sveta z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 4, str. 307).

b) Uredba št. 952/2013

8. Carinski zakonik Skupnosti je bil nadomeščen z Uredbo (EU) št. 952/2013⁸ (v nadaljevanju: carinski zakonik Unije). Določbe zadnjenavedene uredbe, ki so upoštevne v obravnavani zadevi, se uporabljajo od 1. junija 2016.⁹

9. Poglavje 2 carinskega zakonika Unije je naslovljeno „Poreklo blaga“. Oddelek 1 navedenega poglavja je naslovljen „Nepreferencialno poreklo“. Člen 59, v katerem je opredeljeno področje uporabe tega oddelka 1, določa:

„Člena 60 in 61 določata pravila za opredelitev nepreferencialnega porekla blaga za namene uporabe:

[...]

(c) drugih ukrepov Unije, ki so povezani s poreklom blaga.“

10. V členu 60, naslovljenem „Pridobitev porekla“, je v bistvu prevzeta vsebina člena 23(1) carinskega zakonika Skupnosti.

c) Delegirana uredba št. 2015/2446

11. Delegirana uredba (EU) 2015/2446¹⁰ se uporablja od 1. maja 2016¹¹. V členu 31(b) je v bistvu prevzeta vsebina člena 23(2)(b) carinskega zakonika Skupnosti.

3. Predpisi o varstvu potrošnikov

a) Direktiva 2000/13

12. Člen 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13 določa, da označevanje in uporabljene metode ne smejo biti taki, da bi lahko zavedli potrošnika, predvsem glede porekla živila.

b) Uredba št. 1169/2011

13. Direktiva 2000/13 je bila nadomeščena z Uredbo št. 1169/2011, ki se uporablja od 13. decembra 2014.¹²

14. Člen 1(4) te uredbe določa:

„Ta uredba se uporablja brez poseganja v zahteve za označevanje, določene v posebnih določbah Unije, ki se uporabljajo za posamezna živila.“

⁸ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL 2013, L 269, str. 1).

⁹ Glej člen 286(2) in člen 288(2) carinskega zakonika Unije.

¹⁰ Delegirana uredba Komisije z dne 28. julija 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o podrobnih pravilih v zvezi z nekaterimi določbami carinskega zakonika Unije (UL 2015, L 343, str. 1).

¹¹ Glej člen 256 Delegirane uredbe 2015/2446.

¹² Glej člen 55 Uredbe št. 1169/2011.

15. Člen 2(3) navedene uredbe določa:

„Za namene te uredbe se ‚država porekla živila‘ nanaša na poreklo živila, kot je določeno v skladu s členi 23 do 26 [carinskega zakonika Skupnosti]“.¹³

16. Člen 7(1)(a) te uredbe, v katerem je v bistvu prevzeta vsebina člena 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13, določa:

„Informacije o živilih ne smejo biti zavajajoče, zlasti:

(a) glede značilnosti živila in še posebej njegove narave, identitete, lastnosti, sestave, količine, roka uporabnosti, države porekla ali kraja izvora, načina proizvodnje ali pridelave;“

B. Nemško pravo

17. Leta 2013 sta bili v skladu s členom 11(1), prvi in drugi stavek, točka 1, Lebensmittel-, Bedarfsgegenstände- und Futtermittelgesetzbuch (nemški zakonik o živilih, potrošniškem blagu in krmu, v nadaljevanju: LFGB) prepovedani trženje in oglaševanje živil z uporabo zavajajočega imena, navedbe ali predstavitve, predvsem uporaba izjav o poreklu ali izvoru, ki so lahko zavajajoče. S to določbo je bil prenesen člen 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13.

18. Veljavna različica člena 11(1), točka 1, LFGB nosilcu živilske dejavnosti ali uvozniku, odgovornemu v skladu s členom 8(1) Uredbe št. 1169/2011, prepoveduje trženje ali oglaševanje živil z informacijami o živilih, ki ne izpolnjujejo zahtev iz člena 7(1) Uredbe št. 1169/2011 v povezavi z odstavkom 4 tega člena.

III. Spor o glavni stvari, vprašanja za predhodno odločanje in postopek pred Sodiščem

19. Družba Prime Champ prideluje in prodaja gojene gobe z navedbo „Poreklo: Nemčija“.

20. Postopek gojenja gob poteka v več fazah. Najprej se za obdobje od sedem do enajst dni v Belgiji in na Nizozemskem razrežejo in premešajo surovine za kompost. Druga faza proizvodnje sta pasterizacija, ki traja od pet do šest dni, in priprava komposta na Nizozemskem. V tretji fazi proizvodnje se v obdobju 15 dni v kompost vbrizgava micelij (gobje spore). V četrti fazi se na Nizozemskem začne tvorjenje trosnjakov na plasti šote in apna v zabojčkih za gojenje, pri čemer gobe po od 10 do 11 dneh zrastejo do velikosti 3 mm. Zabojčki za gojenje se po približno 15 dneh prepeljejo v Nemčijo, kjer se v obratu družbe Prime Champ po približno enem do petih dneh gobe prvič poberejo, po približno od 10 do 15 dneh pa drugič.

21. Zentrale meni, da je navedba „Poreklo: Nemčija“ na označbi teh gob brez dodatnih pojasnil zavajajoča, ker bistvene faze proizvodnje in gojenja, to pomeni proizvodni cikel pred pobiranjem, ne potekajo v Nemčiji in se kompost z gobami v Nemčijo prepelje šele tri dni ali manj pred prvim pobiranjem.

22. Potem ko je Zentrale decembra 2013 družbi Prime Champ poslal opomin, je pred Landgericht Ulm (deželno sodišče v Ulmu, Nemčija) predlagal, naj tej družbi pod grožnjo nekaterih denarnih kazni naloži, naj v poslovnem prometu preneha ponujati in/ali uporabljati in/ali oglaševati gojene gobe z navedbo „Poreklo: Nemčija“.

¹³ Iz člena 286(3) carinskega zakonika Unije je razvidno, da se sklicevanja na carinski zakonik Skupnosti štejejo za sklicevanja na carinski zakonik Unije. Od 1. maja 2016 je treba torej sklicevanje na člene od 23 do 26 carinskega zakonika Skupnosti, navedeno v členu 2(3) Uredbe št. 1169/2011, razumeti kot sklicevanje na člen 60 carinskega zakonika Unije v povezavi s členi od 31 do 36 Deleagirane uredbe 2015/2446, ki vsebujejo pojasnila v zvezi z navedenim členom 60.

23. To sodišče je zavrnilo predlog Zentrale, ki je nato vložil pritožbo zoper navedeno odločitev.

24. Oberlandesgericht Stuttgart (višje deželno sodišče v Stuttgartu, Nemčija) je pritožbo zavrnilo. To sodišče je res menilo, da je navedba „Poreklo: Nemčija“ lahko zavajajoča, saj lahko ciljna javnost iz nje sklepa, da je v Nemčiji potekal celotni proizvodni postopek, in ne le pobiranje, vendar je družba Prime Champ na podlagi prava Unije zavezana k sporni navedbi države porekla. Država pobiranja mora namreč biti v skladu s členom 113a(1) Uredbe št. 1234/2007 in členom 76(1) Uredbe št. 1308/2013 označena kot država porekla rastlinskih proizvodov, zato družbi Prime Champ na podlagi konkurenčnega prava ni mogoče očitati te navedbe.

25. Zentrale je pri Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) vložil revizijo zoper to odločbo.

26. Zadnjenedeno sodišče pojasnjuje, da ker tožeča stranka v postopku v glavni stvari svoj opustitveni zahtevek opira na ponovitev nevarnost, je revizija utemeljena le, če je bilo ravnanje, ki se očita toženi stranki, nezakonito tako v času spornih dejanj, to je leta 2013, kakor tudi v času sprejetja odločitve v revizijskem postopku.

27. Predložitveno sodišče zato meni, da je revizija lahko uspešna, če je navedba države porekla, ki jo je uporabila družba Prime Champ, v nasprotju s prepovedjo zavajanja, določeno v členu 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13, kakor je bil prenesen s členom 11(1), prvi in drugi stavek, točka 1, različice LFGB, ki se je uporabljala leta 2013, in v členu 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011 v povezavi s členom 11(1), točka 1, zdaj veljavne različice LFGB, neodvisno od obvezne narave te navedbe, ki izhaja iz predpisov o skupni ureditvi trgov v kmetijskem sektorju, to je člena 113a(1) Uredbe št. 1234/2007 in člena 76(1) Uredbe št. 1308/2013.¹⁴

28. V tem okviru je Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) z odločbo z dne 21. septembra 2017, ki je na Sodišče prispela 7. decembra 2017, prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali je treba pri opredelitvi pojma države porekla v skladu s členom 113a(1) [Uredbe št. 1234/2007] in členom 76(1) [Uredbe št. 1308/2013] izhajati iz opredelitev pojmov v členu 23 in naslednjih carinskega zakonika [Skupnosti] in členu 60 carinskega zakonika Unije?
2. Ali imajo gojene gobe, pobrane v določeni državi, v skladu s členom 23 [carinskega zakonika Skupnosti] in členom 60(1) [carinskega zakonika Unije] poreklo te države, če so bili bistveni proizvodni koraki opravljeni v drugih državah članicah Evropske Unije in so bile gojene gobe v državo prepeljane šele 3 dni ali manj pred prvim pobiranjem?
2. Ali se prepoved zavajanja iz člena 2(1)(a)(i) [Direktive 2000/13] in člena 7(1)(a) [Uredbe št. 1169/2011] uporablja pri navedbi porekla, določeni v členu 113a(1) [Uredbe št. 1234/2007] in členu 76(1) [Uredbe št. 1308/2013]?
4. Ali se navedbi porekla, določeni v členu 113a(1) [Uredbe št. 1234/2007] in členu 76(1) [Uredbe št. 1308/2013], lahko dodajo pojasnila z namenom, da se prepreči zavajanje, prepovedano v skladu s členom 2(1)(a)(i) [Direktive 2000/13] ter členom 7(1)(a) [Uredbe št. 1169/2011]?“

¹⁴ V zvezi s tem predložitveno sodišče pojasnjuje, da če bi družba Prime Champ kršila te določbe, bi iz tega sledilo, da je šlo za nepošteno poslovno prakso v smislu Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (zakon o preprečevanju nelojalne konkurence, v nadaljevanju: UWG), natančneje v smislu določb člena 3 in člena 4, točka 11, različice UWG, ki se je uporabljala leta 2013, v povezavi s členom 3a zdaj veljavne različice UWG. V skladu s temi določbami stori dejanje nelojalne konkurence, zlasti kdor krši zakonsko določbo, s katero se med drugim ureja ravnanje na trgu v interesu tržnih deležnikov. Z UWG je prenesena Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL 2005, L 149, str. 22).

29. Sodišču so pisna stališča predložili Zentrale, družba Prime Champ, nemška, francoska in italijanska vlada ter Evropska komisija. Iste stranke, razen francoske in italijanske vlade, so se udeležile obravnave 23. januarja 2019.

IV. Analiza

A. Uvodne ugotovitve

30. Predložitveno sodišče s štirimi vprašanji za predhodno odločanje Sodišče sprašuje o odnosu med pravili prava Unije o državi porekla sadja in zelenjave, ki se sveži prodajajo potrošnikom, ki so določena na treh različnih področjih, to je s kmetijskimi predpisi, carinskimi predpisi in predpisi o varstvu potrošnikov.

31. Natančneje, ta pravila prava Unije so, prvič, navedba države porekla za trženje sadja in zelenjave, zahtevana v členu 113a(1) Uredbe št. 1234/2007 in členu 76(1) Uredbe št. 1308/2013, drugič, opredelitve v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga v členih od 23 do 26 carinskega zakonika Skupnosti in členu 60 carinskega zakonika Unije v povezavi s členi od 31 do 36 Delegirane uredbe 2015/2446 ter, tretjič, prepoved zavajanja potrošnikov glede države porekla, določena v členu 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13 in členu 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011.

32. Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem za predhodno odločanje sprašuje o odnosu med navedbo države porekla za trženje sadja in zelenjave, ki se zahteva v kmetijskih predpisih, ter opredelitvami v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga, določenimi v carinskih zakonikih¹⁵, da bi v bistvu izvedelo, ali mora družba Prime Champ v sporu o glavni stvari navesti Nemčijo kot državo porekla gojenih gob (oddelek B).

33. Tudi ob predpostavki, da je tako, želi predložitveno sodišče s tretjim in četrtem vprašanjem izvedeti, ali navedba države porekla, ki jo je uporabila družba Prime Champ brez pojasnil o tem, da so bistvene faze proizvodnje teh gojenih gob potekale v drugih državah članicah, vseeno ni v nasprotju s prepovedjo zavajanja, določeno v predpisih o varstvu potrošnikov (oddelek C).¹⁶

34. Glede na to, da je revizija po mnenju predložitvenega sodišča lahko utemeljena le, če je ravnanje, ki se očita družbi Prime Champ, nezakonito na podlagi prava Unije tako v času dejanskega stanja, to je leta 2013, kot v času izdaje odločbe o reviziji,¹⁷ je treba postavljena vprašanja preučiti z vidika predpisov, ki so se uporabljali leta 2013, in tistih, ki se uporabljajo danes.

B. Odnos med pojmom „država porekla“ iz kmetijskih predpisov in opredelitvami v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga, določenimi v carinskih zakonikih (prvo in drugo vprašanje za predhodno odločanje)

35. Uredbi št. 1234/2007 in št. 1308/2013 o skupni ureditvi trgov v kmetijskem sektorju določata tržne standarde za kmetijske proizvode. Za trženje proizvodov v sektorju sadja in zelenjave, ki se sveži prodajajo potrošnikom, člen 113a(1) Uredbe št. 1234/2007 in člen 76(1) Uredbe št. 1308/2013 določata, da se taki proizvodi lahko tržijo le, če je navedena država porekla.

¹⁵ Skupaj carinski zakonik Skupnosti in carinski zakonik Unije v povezavi z Delegirano uredbo 2015/2446.

¹⁶ Glej v zvezi s tem točko 27 teh sklepnih predlogov.

¹⁷ Glej točko 26 teh sklepnih predlogov.

36. Niti Uredba št. 1234/2007 niti Uredba št. 1308/2013 ne vsebujeta opredelitve pojma „država porekla“ v smislu teh uredb. Take opredelitve ni niti v Izvedbeni uredbi (EU) št. 543/2011¹⁸.

37. V zvezi s tem želi predložitveno sodišče s prvim vprašanjem izvedeti, ali se je treba za opredelitev „države porekla“ sadja in zelenjave v smislu člena 113a(1) Uredbe št. 1234/2007 in člena 76(1) Uredbe št. 1308/2013 sklicevati na opredelitve, ki so v carinskih zakonikih določene v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga (oddelek 1). Če da, želi z drugim vprašanjem izvedeti, ali je na podlagi teh opredelitev država pobiranja gojenih gob njihova država porekla, če bistvene faze proizvodnje potekajo v drugih državah članicah (oddelek 2).

1. Možnost uporabe opredelitev iz carinskih zakonikov v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga, da bi se opredelil pojem „država porekla“ iz kmetijskih predpisov (prvo vprašanje za predhodno odločanje)

38. Najprej ugotavljam, da iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je treba za določitev pomena in obsega določbe prava Unije to določbo razlagati tako, da se upoštevajo njeno besedilo, sobesedilo in cilji, ki jih uresničuje ureditev, katere del je.¹⁹

39. Iz tega sledi, da je treba pojem „država porekla“ iz člena 113a(1) Uredbe št. 1234/2007 in člena 76(1) Uredbe št. 1308/2013 razlagati z vidika pomena in cilja teh določb in uredb, katerih del sta. Kot ugotavlja Zentrale, se navedene določbe v zvezi s pojmom „država porekla“ ne sklicujejo na carinska zakonika.

40. Vendar je treba ugotoviti, da je tako sklicevanje določeno v carinskih zakonikih.

41. Člen 59(c) carinskega zakonika Unije namreč določa, da se pravila iz njegovega člena 60 o opredelitvi nepreferencialnega porekla blaga uporabljajo za druge ukrepe Unije, ki so povezani s poreklom blaga.

42. Tako kot Komisija menim, da je treba člen 76(1) Uredbe št. 1308/2013 šteti za tak ukrep. V zvezi s tem ugotavljam, da je ta člen 76(1) določba prava Unije, ki se nanaša na poreklo blaga, kar je edini pogoj, ki se v členu 59(c) carinskega zakonika Unije zahteva za to, da se ta določba uporablja.

43. To trditev potrjuje dejstvo, da Uredba št. 1169/2011, katere namen je zagotoviti visoko raven varstva potrošnikov v zvezi z informacijami o živilih,²⁰ v členu 2(3) glede navedbe države porekla blaga v smislu te uredbe napotuje na opredelitve v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga v carinskih zakonikih. Iz uvodne izjave 33 navedene uredbe je razvidno, da je zakonodajalec to napotitev utemeljil s tem, da so te opredelitve „dobro znan[e] trgovskim subjektom“.

44. Kot navajajo družba Prime Champ, francoska vlada in Komisija, dejstvo, da se je zakonodajalec v okviru Uredbe št. 1169/2011, katere namen je varstvo potrošnikov, odločil za sklicevanje na te opredelitve, izhajajoče iz carinskih zakonikov, je jasen pokazatelj, da se tako sklicevanje uporablja tudi za člen 113a(1) Uredbe št. 1234/2007 in člen 76(1) Uredbe št. 1308/2013, ki imata podoben cilj varstva potrošnikov.²¹

18 Izvedbena uredba Komisije z dne 7. junija 2011 o določitvi podrobnih pravil za uporabo Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 za sektorja sadja in zelenjave ter predelane sadja in zelenjave (UL 2011, L 157, str. 1), ki se uporablja od 22. junija 2011.

19 Glej na primer sodbe z dne 17. oktobra 1995, Leifer in drugi (C-83/94, EU:C:1995:329, točka 22); z dne 7. junija 2005, VEMW in drugi (C-17/03, EU:C:2005:362, točka 41), ter z dne 15. aprila 2010, Fundación Gala-Salvador Dalí in VEGAP (C-518/08, EU:C:2010:191, točka 25).

20 Glej člen 1(1) Uredbe št. 1169/2011.

21 To izhaja iz uvodne izjave 49 Uredbe št. 1234/2007, v skladu s katero lahko uporaba standardov za trženje kmetijskih proizvodov v interesu proizvajalcev, trgovcev in potrošnikov prispeva k izboljšanju ekonomskih razmer za proizvodnjo in trženje ter tudi kakovosti takih proizvodov. Podobna navedba je v uvodni izjavi 64 Uredbe št. 1308/2013, pri čemer je v njeni uvodni izjavi 65 dodano, da je z ohranitvijo tržnih standardov po sektorjih mogoče upoštevati pričakovanja potrošnikov in prispevati k izboljšanju gospodarskih pogojev za proizvodnjo in trženje proizvodov ter k njihovi kakovosti.

45. Glede carinskega zakonika Skupnosti ugotavljam, da v njem ni določbe, ki bi ustrezala členu 59(c) carinskega zakonika Unije. Vendar menim, da prvonavedeni zakonik vsebuje načelo, ki ustreza navedeni določbi carinskega zakonika Unije. Iz pripravljanih dokumentov za člen 59(c) carinskega zakonika Unije je namreč razvidno, da je namen te določbe *natančneje določiti*, da so nepreferencialna pravila o poreklu pomembna za uporabo drugih ukrepov Unije, ki so povezani s poreklom blaga, kar po mojem mnenju kaže, da je bilo tako načelo določeno tudi v carinskem zakoniku Skupnosti.²²

46. Glede na navedeno je treba zato zavrnilo trditev Zentrale, da to, da se uredbi št. 1234/2007 in št. 1308/2013 v zvezi s pojmom „država porekla“ ne sklicujeta na carinske zakonike, nasprotuje temu, da se uporabljajo opredelitve iz teh zakonikov.

47. Zato bom Sodišču tako kot družba Prime Champ, francoska in italijanska vlada²³ ter Komisija predlagal, naj na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba člen 113a(1) Uredbe št. 1234/2007 in člen 76(1) Uredbe št. 1308/2013 razlagati tako, da se je treba za opredelitev pojma „država porekla“ iz teh določb sklicevati na opredelitve v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga, določene v členih od 23 do 26 carinskega zakonika Skupnosti in členu 60 carinskega zakonika Unije v povezavi s členi od 31 do 36 Delegirane uredbe 2015/2446.

2. Uporaba opredelitev iz carinskih zakonikov v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga, da bi se opredelila država porekla gojenih gob v smislu kmetijskih predpisov (drugo vprašanje za predhodno odločanje)

48. Tako kot družba Prime Champ, francoska in italijanska vlada ter Komisija menim, da je na podlagi opredelitev v carinskih zakonikih v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga država porekla gojenih gob država njihovega pobiranja, tudi če bistvene faze proizvodnje potekajo v drugih državah članicah in so bile gojene gobe prepeljane na ozemlje pobiranja šele tri dni ali manj pred prvim pobiranjem.

49. Najprej ugotavljam, da je treba izhajati iz načela, da izraz „zelenjava“ v členu 113a(1) Uredbe št. 1234/2007 in členu 76(1) Uredbe št. 1308/2013 o skupni ureditvi trgov v kmetijskem sektorju zajema gojene gobe, kakršne so predmet spora o glavni stvari.²⁴

50. Dalje, iz odgovora, ki ga predlagam na prvo vprašanje za predhodno odločanje, izhaja, da je treba državo porekla v smislu teh določb določiti na podlagi opredelitev iz carinskih zakonikov v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga.

51. V zvezi s tem člen 23(1) carinskega zakonika Skupnosti in člen 60(1) carinskega zakonika Unije določata, da se za blago, v celoti pridobljeno v posamezni državi ali na ozemlju, šteje, da ima poreklo navedene države ali ozemlja. V ta namen člen 23(2), od (a) do (j), carinskega zakonika Skupnosti in člen 31, od (a) do (j), Delegirane uredbe 2015/2446 vsebujeta seznam različnega blaga, za katero se šteje, da je v celoti pridobljeno v posamezni državi.

52. Glede rastlinskih proizvodov je iz člena 23(2)(b) carinskega zakonika Skupnosti razvidno, da so taki proizvodi v celoti pridobljeni v državi, v kateri so pridelani. Enaka določba je v členu 31(b) Delegirane uredbe 2015/2446. Povedano drugače, iz teh določb izhaja, da se rastlinski proizvodi štejejo za proizvode s poreklom iz države, v kateri so pridelani.

²² Glej v zvezi s tem predlog uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2005 o carinskem zakoniku Skupnosti (Posodobljeni carinski zakonik), str. 9 (COM(2005) 608 final).

²³ Omeniti moram, da je nemška vlada odgovorila samo na tretje in četrto vprašanje za predhodno odločanje.

²⁴ V skupni ureditvi trgov kmetijskih proizvodov namreč člen 1(i) Uredbe št. 1234/2007 in člen 1(2)(i) Uredbe št. 1308/2013 vključujeta proizvode, ki so del sektorja sadja in zelenjave, ki so posebej opredeljeni v prilogah I, del IX, k tema uredbama. V teh prilogah je za sektor sadja in zelenjave pod oznako kombinirane nomenklature ex 0709 kot poimenovanje proizvodov navedeno „Druge vrtnine, sveže ali ohlajene“. V poglavju 7 Priloge I h kombinirani nomenklaturi so pod to oznako z oznako 0709 51 navedene „gobe“.

53. V zvezi s tem Komisija in nemška vlada poudarjata neznačilno naravo postopka v glavni stvari, s tem ko ugotavljata, da je v večini primerov država pobiranja za sveže sadje in zelenjavo zaradi njihove narave tudi država, v kateri potekajo vse faze proizvodnje pred pobiranjem.²⁵

54. V tem okviru je Komisija na obravnavi pojasnila, da je „čezmejna“ proizvodnja gojenih gob novost. Očitno je, da Komisija leta 2015, ko je bila pripravljena Delegirana uredba 2015/2446, ni pomislila na zakonsko ureditev tega načina proizvodnje. Ko je bila Komisija na obravnavi vprašana o razlogu, iz katerega pravila o tem načinu proizvodnje še vedno niso sprejeta, je pojasnila, da o tej vrsti postopka še ni bilo dovolj razmisleka na zakonodajni ravni. Družba Prime Champ je na isti obravnavi pojasnila, da ta način proizvodnje uporablja od leta 2012 in da ni edina, ker tudi druga podjetja proizvajajo po istem postopku.

55. Po mojem mnenju na podlagi teh preudarkov vseeno ni mogoče odstopiti od besedila člena 23(2)(b) carinskega zakonika Skupnosti in člena 31(b) Delegirane uredbe 2015/2446, ki jasno določata, da je država porekla rastlinskih proizvodov odvisna samo od kraja, kjer so pridelani. Kot pojasnjuje Komisija, je treba na podlagi teh določb izhajati iz načela, da zakonodajalec ne pripisuje nobenega pomena dejstvu, da proizvodne faze pred pobiranjem potekajo v eni ali več drugih državah članicah.

56. Zato je treba zavrniti trditev Zentrale, da iz sistematike členov 23 in 24 carinskega zakonika Skupnosti in enakovrednih določb carinskega zakonika Unije izhaja, da je možnost uporabe opredelitev iz carinskih zakonikov v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga odvisna od pogoja, da je blago *v celoti* pridobljeno v isti državi.

57. Zlasti glede člena 24 carinskega zakonika Skupnosti in enakovredne določbe v členu 60 carinskega zakonika Unije v povezavi s členom 32 Delegirane uredbe 2015/2446, ta ne moreta pripeljati do nasprotnega rezultata. Te določbe o poreklu blaga, v proizvodnjo katerega je bilo vključenih več držav ali ozemelj, se namreč ne uporabljajo za svežo zelenjavo, kot je obravnavana v postopku v glavni stvari.²⁶

58. Zato bom Sodišču predlagal, naj na drugo vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba člen 23(1) in (2)(b) Uredbe št. 1234/2007 ter člen 60(1) carinskega zakonika Unije v povezavi s členom 31(b) Delegirane uredbe 2015/2446 razlagati tako, da je država porekla gojenih gob država njihovega pobiranja v smislu teh določb, neodvisno od tega, da so bistvene faze proizvodnje opravljene v drugih državah članicah Unije in so bile gojene gobe na ozemlje pobiranja prepeljane šele tri dni ali manj pred prvim pobiranjem.

²⁵ Natančneje, nemška vlada pojasnjuje, da je po mnenju njenih strokovnjakov za proizvodnjo redko, da je prevoz kulture sadja ali zelenjavo možen in ugoden, kot velja v postopku v glavni stvari, tako da je čezmejna proizvodnja na splošno nemogoča in vsekakor nedonosna. Razen za gojene gobe, katerih prevoz je očitno preprost, je nemška vlada navedla, da bi bil enak način proizvodnje možen samo za endivijo. Komisija pa je na obravnavi kot podoben primer omenila gojenje rastlin v vodi in aromatičnih zelišč. Glede teh proizvodov je Komisija pojasnila, da se lahko potrošnikom prodajajo s substratom in torej celo, ne da bi bili pred trženjem dejansko pobrani.

²⁶ Natančneje, v zvezi s sadjem in zelenjavo iz člena 32 Delegirane uredbe 2015/2446 v povezavi s poglavjem 20 Priloge 22-01 k tej uredbi, na katero napotuje člen 32 navedene uredbe, izhaja, da taki proizvodi spadajo na področje uporabe teh določb, če gre za mešanico rastlinskih proizvodov, na primer za sadne sokove. Tudi če take določbe ni v carinskem zakoniku Skupnosti, je treba, ker ni nobene nasprotne navedbe, po mojem mnenju člen 24 tega zakonika razumeti enako.

C. Odnos med prepovedjo zavajanja iz predpisov o varstvu potrošnikov in navedbo države porekla, zahtevano v kmetijskih predpisih (tretje in četrto vprašanje za predhodno odločanje)

1. Uvodne ugotovitve

59. Naj spomnim, da želi predložitveno sodišče s tretjim in četrtem vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu izvedeti, ali je navedba države porekla, ki jo je družba Prime Champ uporabila brez pojasnil o kraju proizvodnje, v nasprotju s prepovedjo zavajanja potrošnikov, določeno v členu 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13 in členu 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011.

60. V ta namen je iz predloga za sprejetje predhodne odločbe razvidno, da se predložitveno sodišče najprej sprašuje, ali je treba navedbo države porekla, zahtevano s kmetijskimi predpisi, šteti za *lex specialis* glede na pravilo prepovedi zavajanja, tako da se to pravilo ne bi uporabljalo za določitev države porekla (tretje vprašanje za predhodno odločanje). Če bi Sodišče na to vprašanje odgovorilo tako, da se navedba države porekla, zahtevana s kmetijskimi predpisi, uporablja vzporedno s prepovedjo zavajanja, se predložitveno sodišče nato sprašuje, ali se *lahko* dodajo pojasnila, da se prepreči zavajanje potrošnikov v smislu zgoraj navedenih določb (četrto vprašanje za predhodno odločanje).²⁷

61. To zadnje vprašanje, kot je oblikovano, po mojem mnenju vseeno ni odločilno za to, da bi se ugotovilo, ali je navedba države porekla, ki jo je družba Prime Champ uporabila brez pojasnil, v nasprotju s prepovedjo zavajanja potrošnikov. Seveda bi bilo, če bi kmetijski predpisi izčrpno urejali državo porekla sadja in zelenjave.²⁸ Vendar po mojem mnenju ni tako.

62. Noben element kmetijskih predpisov namreč podjetju ne preprečuje, da navede pojasnila k navedbi države porekla, dokler sama po sebi niso zavajajoča za potrošnike. V zvezi s tem je treba spomniti, da mora biti kakršno koli omejevanje uresničevanja temeljne pravice do svobode izražanja, ki bi varovala tudi „tržno komunikacijo“, potrjene v členu 11(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, v skladu s členom 52(1) navedene listine predpisano z zakonom.

63. Glede na te preudarke je treba četrto vprašanje razumeti tako, da želi predložitveno sodišče v bistvu izvedeti, ali je *opustitev* takih pojasnil zavajajoča v smislu člena 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13 in člena 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011.²⁹

64. V zvezi s tem je za to, da se predložitvenemu sodišču poda koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča, po mojem mnenju dovolj, da Sodišče odgovori le na to četrto vprašanje. Tudi ob predpostavki, da se člen 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011 in člen 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13 res uporabljata, namreč menim, kot bom pojasnil v nadaljevanju, da opustitev pojasnil k navedbi države porekla, kot se obravnava v sporu o glavni stvari, nikakor ni zavajajoča v smislu teh določb.³⁰

27 Predložitveno sodišče kot primer navaja pojasnilo o proizvodnih fazah, opravljenih v drugih državah članicah.

28 V tem primeru bi iz tega sledilo, da je navedba države porekla, ki jo je družba Prime Champ uporabila brez pojasnil, zakonita glede na prepoved zavajanja potrošnikov, ker družba Prime Champ nikakor ne bi mogla dodati pojasnil k tej navedbi.

29 V tem okviru naj spomnim, da mora Sodišče v skladu s svojo ustaljeno sodno prakso v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem iz člena 267 PDEU nacionalnemu sodišču podati koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. S tega vidika mora Sodišče po potrebi preoblikovati vprašanja, ki so mu bila predložena (glej na primer sodbo z dne 29. novembra 2018, baumgarten sports & more, C-548/17, EU:C:2018:970, točka 22).

30 Naj spomnim, da je revizija v sporu o glavni stvari po mnenju predložitvenega sodišča lahko utemeljena le, če je ravnanje, ki se očita družbi Prime Champ, nezakonito tako na podlagi člena 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13 kot na podlagi člena 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011. Zato bi bil odgovor Sodišča na četrto vprašanje za predhodno odločanje samo v okviru člena 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011 načeloma dovolj, da se predložitvenemu sodišču poda koristen odgovor, ki mu bo omogočil rešitev spora, o katerem odloča.

65. Posledično bom v nadaljevanju samo na kratko pojasnil razloge, iz katerih resno dvomim o možnosti uporabe teh določb za položaj, kot se obravnava v postopku v glavni stvari (oddelek 2), preden bom odgovoril na četrto vprašanje za predhodno odločanje (oddelek 3).

2. Možnost uporabe člena 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011 in člena 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13

66. Tako kot predložitveno sodišče menim, da je treba na vprašanje, ali je treba navedbo države porekla, zahtevano s kmetijskimi predpisi, šteti za *lex specialis* glede na prepoved zavajanja, odgovoriti ob upoštevanju člena 1(4) Uredbe št. 1169/2011. V tem členu, ki ureja področje uporabe te uredbe, je navedeno, da se ta uredba „uporablja brez poseganja v zahteve za označevanje, določene v posebnih določbah Unije, ki se uporabljajo za posamezna živila“.³¹

67. Ob upoštevanju uvodne izjave 8 Uredbe št. 1169/2011, v kateri je navedeno, da so „[s]plošne zahteve za označevanje [...] dopolnjene s številnimi določbami, ki se uporabljajo [...] za nekatere kategorije živil“, se mi zdi, da je treba člen 1(4) te uredbe razumeti tako, da se ta uredba načeloma uporablja vzporedno s posebnimi določbami, ki se uporabljajo za posamezna živila.

68. Vendar je treba za to predpostavko določiti nekatere omejitve.

69. V zvezi s tem je Komisija na obravnavi v bistvu trdila, da je treba na podlagi jezikovne, teleološke in kontekstualne razlage člena 1(4) Uredbe št. 1169/2011 izraz „brez poseganja“ razumeti tako, da se Uredba št. 1169/2011 uporablja vzporedno s posebnimi določbami, ki se uporabljajo za posamezna živila, dokler te niso v *nasprotju* z določbami Uredbe št. 1169/2011. Kakor razumem trditve Komisije, tako nasprotje obstaja le, če uporaba posebnih določb *preprečuje* vzporedno uporabo Uredbe št. 1169/2011. Komisija v obravnavani zadevi meni, da takega nasprotja ni, ker bi se navedba „Poreklo: Nemčija“ lahko uporabljala z dodatnimi pojasnili.³²

70. V nasprotju z ugotovitvami Komisije menim, da je s prepričljivimi trditvami mogoče podpreti stališče, v skladu s katerim člen 1(4) Uredbe št. 1169/2011 ni omejen na primere, v katerih obstaja resnično *nasprotje* v smislu, ki ga omenja Komisija.

71. Dejstvo, da se Uredba št. 1169/2011 uporablja brez poseganja v posebne določbe o označevanju, namreč pomeni, da ta uredba ne more ovirati uporabe takih posebnih določb. Zato člen 1(4) Uredbe št. 1169/2011 po mojem mnenju v osnovi izraža načelo *lex specialis*.

72. Na podlagi tega načela se mi zdi, da je vzporedna uporaba Uredbe št. 1169/2011 prav tako izključena, ker bi zaradi nje posebna določba o označevanju ostala brez polnega učinka.

31 Opozoriti moram, da člen 73 Uredbe št. 1308/13 prav tako vsebuje pravilo o področju uporabe tržnih standardov. Ta člen natančneje določa, da se tržni standardi uporabljajo „[b]rez poseganja v druge določbe, ki se uporabljajo za kmetijske proizvode [...]“. Glede na to, da se Uredba št. 1169/2011 uporablja le v obsegu, določenem s to uredbo, člen 73 Uredbe št. 1308/13 vseeno ni upošteven za ugotavljanje možnosti uporabe člena 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011.

32 Zato se mi zdi, da Komisija dejansko omenja razlago, podobno razlago člena 3(4) Direktive 2005/29, v skladu s katero „v primeru nasprotja med določbami te direktive in drugimi pravili Unije, ki urejajo posebne vidike nepoštenih poslovnih praks, prevladajo slednja in se uporabljajo za te posebne vidike“. Sodišče je tako presodilo, da nasprotje, kot je to iz člena 3(4) Direktive 2005/29, obstaja le, če posebna pravila izčrpno urejajo informacije o blagu, ki jih je treba zagotoviti potrošnikom, tako da drugih informacij ni mogoče dodati. Glej sodbi z dne 25. julija 2018, *Dyson* (C-632/16, EU:C:2018:599, točke od 34 do 36), in z dne 13. septembra 2018, *Wind Tre in Vodafone Italia* (C-54/17 in C-55/17, EU:C:2018:710, točki 60 in 61). S tega vidika ugotavljam, da ker kmetijski predpisi države porekla sadja in zelenjave ne urejajo izčrpno, se vprašanje možnosti uporabe prepovedi zavajajočih opustitev v smislu člena 7(1) Direktive 2005/29, kot je prepoved iz člena 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13 in člena 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011, v obravnavani zadevi ne postavlja.

73. Po mojem mnenju bi bilo tako, če bi se člen 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011 uporabljal za primer, kot se obravnava v postopku v glavni stvari. Člen 76(1) Uredbe št. 1308/2013 je namreč posebna določba o označevanju v smislu člena 1(4) Uredbe št. 1169/2011,³³ in kot bom pojasnil v oddelku 3 teh sklepnih predlogov, zlasti v točkah 82 in 83, menim, da je zakonodajalec v členu 76(1) Uredbe št. 1308/2013 jasno določil, da je država porekla svežega sadja in zelenjave država njihovega pobiranja.

74. Če bi bilo vseeno treba uporabiti člen 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011, tako da bi bila lahko navedba države porekla, zagotovljena na podlagi člena 76(1) Uredbe št. 1308/2013, zavajajoča v smislu prvonavedene določbe, bi bil po mojem mnenju člen 76(1) Uredbe št. 1308/2013 zato brez polnega učinka.

75. Glede Direktive 2000/13 ugotavljam, da člen 1(4) Uredbe št. 1169/2011 v tej direktivi nima enakovredne določbe. Vseeno menim, da se načelo, ki ustreza načelu iz tega člena, uporablja tudi za Direktivo 2000/13. V nobenem elementu pripravljanih dokumentov za Uredbo št. 1169/2011 namreč ni navedeno, da je namen te uredbe v tej točki spremeniti Direktivo, zato je treba njen člen 1(4) razumeti kot kodifikacijo načela *lex specialis*, ki se že uporablja na podlagi Direktive 2000/13. Povedano drugače, menim, da je mogoče preudarke, podobne tistim, ki sem jih predstavil zgoraj v zvezi z Uredbo št. 1169/2011, navesti v zvezi s členom 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13 ob upoštevanju člena 113a(1) Uredbe št. 1234/2007.

3. Uporaba člena 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011 in člena 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13

76. Člen 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011 prepoveduje, da so informacije o živilih zavajajoče glede države porekla.

77. Najprej menim, da ta prepoved zajema zavajajoče opustitve. Izraz „informacije o živilih“ je namreč v členu 2(2)(a) te uredbe opredeljen kot „informacije v zvezi z živili, ki so na voljo končnemu potrošniku prek označbe, drugega spremnega gradiva ali katerih koli drugih sredstev, vključno s sodobnimi tehnološkimi orodji ali verbalno komunikacijo“. Tudi če se ta opredelitev formalno ne nanaša na opustitve, je treba izhajati iz načela, da so te zajete, ker bi bile lahko za potrošnike zavajajoče glede države porekla.³⁴

78. Dalje, gledemojma „zavajanje“ potrošnikov v smislu člena 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011 ugotavljam, da ta določba ne vsebuje opredelitve tega pojma. Vendar menim, da je treba po zgledu opredelitve zavajajočih opustitev v členu 7(1) Direktive 2005/29 pojem „zavajanje“ iz člena 7(1)(a) te uredbe razumeti tako, da zajema bistvene informacije, ki jih glede na kontekst povprečni potrošnik potrebuje za sprejetje odločitve ob poznavanju vseh pomembnih dejstev, in s tem povzroči ali bi utegnilo povzročiti, da povprečni potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je drugače ne bi sprejel.

79. Tudi če v Uredbi št. 1169/2011 ni take opredelitve, namreč ugotavljam, da so samo opustitve bistvenih elementov, ki jih potrebuje povprečni potrošnik, po svoji naravi take, da so lahko zavajajoče za potrošnike. Poleg tega, kot sem pojasnil v opombi 34 teh sklepnih predlogov, je namen Uredbe št. 1169/2011 po zgledu Direktive 2005/29 zagotoviti visoko raven varstva potrošnikov.

³³ Uredba št. 1169/2011 tako določa splošna pravila, ki se uporabljajo horizontalno za vsa živila, medtem ko so posebna pravila, ki se uporabljajo vertikalno samo za določena živila, določena v okviru predpisov za te proizvode; glej v tem smislu uvodno izjavo 12 te uredbe. Iz uvodne izjave 32 navedene uredbe je razvidno, da so tržni standardi za proizvode iz sektorja sadja in zelenjave taka vertikalna pravila.

³⁴ Glej v tem smislu člen 26(2)(a) Uredbe št. 1169/2011, v skladu s katerim je navedba države porekla na podlagi tega instrumenta obvezna, kadar bi izpustitev tega podatka lahko zavedla potrošnika glede prave države porekla. Poleg tega pojem zavajajočih poslovnih praks v smislu člena 7(1) Direktive 2005/29 vključuje zavajajoče opustitve. Spomniti moram, da je namen te direktive po zgledu Uredbe št. 1169/2011 zagotoviti visoko raven varstva potrošnikov.

80. Nazadnje, ugotavljam, da se v skladu s členom 2(3) Uredbe št. 1169/2011 država porekla posameznega živila v smislu te uredbe sklicuje na poreklo blaga, kot je opredeljeno v skladu z opredelitvami v carinskih zakonikih v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga.

81. Po mojem mnenju se za opustitev pojasnil glede navedbe države porekla, zagotovljene v skladu z opredelitvami iz carinskih zakonikov, kot je opustitev v obravnavani zadevi, ne more šteti, da pomeni bistveno informacijo za povprečnega potrošnika, ki bi lahko bila zavajajoča glede države porekla v smislu člena 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011.

82. Zakonodajalec je namreč jasno in natančno določil državo porekla posameznega živila v smislu Uredbe št. 1169/2011 s sklicevanjem na carinska zakonika v členu 2(3) te uredbe.³⁵ V zvezi z rastlinskimi proizvodi je zakonodajalec natančneje določil, da je država porekla teh proizvodov država njihovega pobiranja. Zakonodajalec se je s to odločitvijo hkrati odločil, da *ne* bo pripisoval pomena dejstvu, da proizvodnja takih proizvodov načeloma lahko poteka v različnih državah. V zvezi s tem moram spomniti, da je zakonodajalec to pravilo ohranil tudi po tem, ko se je seznanil z načinom „čezmejne“ proizvodnje gojenih gob.

83. Zato je treba šteti, da iz povezane razlage člena 7(1)(a) in člena 2(3) Uredbe št. 1169/2011 ter opredelitev v carinskih zakonikih v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga izhaja, da teh informacij za povprečnega potrošnika ni mogoče šteti za bistvene.³⁶

84. To ugotovitev poleg tega potrjuje dejstvo, da je Komisija druge določbe o navedbi države porekla sprejela le za sveže, ohlajeno in zamrznjeno prašičje, ovčje, kozje in perutninsko meso. Natančneje, taka pravila so določena v Izvedbeni uredbi (EU) št. 1337/2013³⁷, ker z uporabo opredelitev iz carinskih zakonikov v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga potrošniki niso bili zadovoljivo obveščeni o izvoru mesa, ob upoštevanju primerov, ko je meso pridobljeno iz živali, ki so bile rojene, vzrejene in zaklane v različnih državah.³⁸

85. Čeprav lahko povsem razumem trditev Zentrale, da bi potrošniki morali biti obveščeni, če bistvene faze proizvodnje proizvoda potekajo v različnih državah, je treba glede na navedeno ugotoviti, da zakonodajalec ni menil, da so take informacije bistvene in da bi zato lahko bile za potrošnika zavajajoče glede države porekla v smislu člena 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011.

86. Zato je treba zavrnilo trditev Komisije, da morajo nacionalna sodišča odločiti o tem, ali v konkretnih primerih navedba države porekla, kot je ta iz spora o glavni stvari, dejansko zavaja potrošnike. Tako stališče bi namreč lahko posegalo v svobodo odločanja zakonodajalca, omenjeno zgoraj.

87. Glede člena 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13 menim, da je treba za to določbo uporabiti podobne preudarke, kot sem jih predstavil zgoraj. V zvezi s tem ugotavljam, da tudi če Direktiva 2000/13 ne vsebuje opredelitve države porekla v smislu te direktive,³⁹ to ne more privedi do nasprotnega rezultata glede na to, da je taka opredelitev vedno določena na podlagi razlage člena 113a(1) Uredbe

35 Ugotavljam, da je bila ta opredelitev uvedena z Uredbo št. 1169/2011, ker je neobstoje take opredelitve v Direktivi 2000/13 povzročal negotovost in dvomnost pri potrošnikih in v industriji ter za države članice (glej „Impact assessment report on general food labelling issues“, SEC(2008) 92, str. 21, ki spremlja predlog uredbe št. 1169/2011).

36 Glej v tem smislu sodbo z dne 25. julija 2018, Dyson (C-632/16, EU:C:2018:599, točke od 42 do 44).

37 Izvedbena uredba Komisije z dne 13. decembra 2013 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z navedbo države izvora ali kraja porekla za sveže, ohlajeno in zamrznjeno prašičje, ovčje, kozje in perutninsko meso (UL 2013, L 335, str. 19).

38 Glej uvodno izjavo 3 Izvedbene uredbe št. 1337/2013.

39 Glej opombo 35 teh sklepnih predlogov.

št. 1234/2007 v povezavi s členom 23(2)(b) carinskega zakonika Skupnosti. Iz tega izhaja, da označevanje, zagotovljeno v skladu z opredelitvami iz carinskega zakonika Skupnosti v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga, prav tako ni zavajajoče v smislu člena 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13.

88. Zato bom Sodišču predlagal, naj na četrto vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba člen 7(1)(a) Uredbe št. 1169/2011 in člen 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13 razlagati tako, da to, da se potrošnikom ne zagotovijo pojasnila k navedbi države porekla, določeni v skladu z opredelitvami iz carinskih zakonikov v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga, ni „zavajajoče“ v smislu teh določb.

V. Predlog

89. Glede na zgornje preudarke Sodišču predlagam, naj na vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je postavilo Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija), odgovori:

1. Člen 113a(1) Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 z dne 22. oktobra 2007 o vzpostavitvi skupne ureditve kmetijskih trgov in o posebnih določbah za nekatere kmetijske proizvode („Uredba o enotni SUT“) je treba razlagati tako, da se je treba za opredelitev pojma „država porekla“ iz te določbe sklicevati na opredelitve v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga, ki so določene v členih od 23 do 26 Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti.

Člen 76(1) Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 je treba razlagati tako, da se je treba za opredelitev pojma „država porekla“ iz te določbe sklicevati na opredelitve v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga, ki so določene v členu 60 Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije v povezavi s členi od 31 do 36 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/2446 z dne 28. julija 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o podrobnih pravilih v zvezi z nekaterimi določbami carinskega zakonika Unije.

2. Člen 23(1) in (2)(b) Uredbe št. 2913/92 in člen 60(1) Uredbe št. 952/2013 v povezavi s členom 31(b) Delegirane uredbe (EU) 2015/2446 je treba razlagati tako, da je država porekla gojenih gob država njihovega pobiranja, neodvisno od tega, da so bistvene faze proizvodnje opravljene v drugih državah članicah Evropske unije in so bile gojene gobe na ozemlje pobiranja prepeljane šele tri dni ali manj pred prvim pobiranjem.

3. Člen 7(1)(a) Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 je treba razlagati tako, da to, da se potrošnikom ne zagotovijo pojasnila k navedbi države porekla, določeni v skladu z opredelitvami v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga v členih od 23 do 26 Uredbe št. 2913/92 in členu 60 Uredbe št. 952/2013 v povezavi s členi od 31 do 36 Delegirane uredbe 2015/2446, ni „zavajajoče“ za potrošnike v smislu prvonavedene določbe.

Člen 2(1)(a)(i) Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil je treba razlagati tako, da to, da se potrošnikom ne zagotovijo pojasnila k navedbi države porekla, določeni v skladu z opredelitvami v zvezi z nepreferencialnim poreklom blaga iz členov od 23 do 26 Uredbe št. 2913/92, ni „zavajajoče“ za potrošnike v smislu prvonavedene določbe.